

DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE,
INNOVATIE EN INDUSTRIE, BUITENLANDSE ZAKEN, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT
DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:** Standpuntbepaling van de Vlaamse Regering over
- Het wetsvoorstel teneinde het op de markt brengen en uitvoeren van PFAS-houdende pesticiden te verbieden (DOC 56 0079/001);
 - Het wetsvoorstel teneinde de blootstelling van de bevolking aan PFAS te verminderen (DOC 56 0815/001)

Samenvatting

De Vlaamse Regering ontving van de commissie voor Energie, Leefmilieu en Klimaat van de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 27 juni een verzoek tot schriftelijk advies over de twee wetsvoorstellen die in voornoemde commissie behandeld worden.

De twee wetsvoorstellen van resolutie van respectievelijk mevrouw Maouane c.s. en mevrouw Meunier c.s. hebben betrekking op de thematiek van PFAS-houdende middelen en producten.

In deze mededeling wordt het algemene standpunt van de Vlaamse Regering betreffende deze thematiek weergegeven. Met name het belang van een Europese uitfasering van PFAS wordt benadrukt.

1. CONTEXT

Op 27 juni 2025 verzocht de voorzitter van de commissie voor Energie, Leefmilieu en Klimaat van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de heer Jeroen Soete, aan de Vlaamse Regering om schriftelijk advies over twee wetsvoorstellen, namelijk:

- het wetsvoorstel *teneinde het op de markt brengen en uitvoeren van PFAS-houdende pesticiden te verbieden* (DOC 56 0079/001) van mevrouw Rajae Maouane c.s. (hierna aangeduid als 'voorstel-Maouane')¹,

¹ [De Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers \(dekamer.be\)](https://dekamer.be) (Parlementair Document 56K0079)

- het wetsvoorstel *teneinde de blootstelling van de bevolking aan PFAS te verminderen* (DOC 56 0815/001) van mevrouw Marie Meunier c.s. (hierna aangeduid als ‘voorstel-Meunier’)².

Gelet op de “vervuiling door PFAS in de voedselketen en in de ecosystemen in het water en op het land” en de erkende toxiciteit en hoge persistentie in het milieu van deze stoffen, beoogt het voorstel-Maouane een verbod in te stellen op het op de markt brengen en het uitvoeren van **pesticiden** (gewasbeschermingsproducten en biociden) **die PFAS als werkzame stof of als formuleringshulpstof bevatten**. Dit wetsvoorstel focust op pesticiden: gewasbeschermingsmiddelen worden voornamelijk in landbouwteelten ingezet welke een groot ruimtelijk beslag kennen. Biociden worden voornamelijk bij bedrijven en particulieren ingezet. In België worden jaarlijks ongeveer 8330 ton aan PFAS gebruikt. Op basis van de verkoopcijfers van gewasbeschermingsmiddelen is het aandeel van PFAS-werkzame stoffen daarin minder dan 5%, en andere PFAS-ingrediënten maken minder dan 0,01% uit³.

Het voorstel-Meunier strekt ertoe de blootstelling van de bevolking aan PFAS te verminderen door zowel de invoer en het op de markt brengen als de productie en de uitvoer van **alle PFAS-houdende producten** te verbieden, in zoverre voor de desbetreffende producten PFAS-vrije alternatieven voorhanden zijn. Concreet beoogt het voorstel op korte termijn een verbod op het gebruik van PFAS in te voeren voor vier gebruikstoepassingen: (1) producten die in contact komen met levensmiddelen, (2) cosmetica, (3) waxproducten, alsook (4) kleding, schoeisel en waterafstotende middelen voor kleding en schoeisel. Op middellange termijn moet een verbod op andere textieltoepassingen volgen. Afwijkingen zouden mogelijk zijn, op voorwaarde dat ze strikt evenredig zijn met de noodwendigheid van de toepassing.

2. STANDPUNT

De beide wetsvoorstellen, en met name het voorstel-Meunier, hebben belangrijke economische implicaties en een belangrijke impact op en samenhang met het lopende omgevingsbeleid in Vlaanderen en lopende initiatieven op interfederaal en Europees niveau.

Het Vlaamse Gewest onderschrijft het belang van het terugdringen van PFAS uit onze omgeving en van de risico's door PFAS voor het milieu en de menselijke gezondheid. In het Vlaams Regeerakkoord⁴ heeft de Vlaamse regering zich ertoe verbonden te blijven ijveren voor een Europese uitfasering van PFAS : *“We blijven ijveren voor een Europese uitfasering van PFAS op voorwaarde dat er voor de toepassing een gelijkwaardig en mens- en milieuvriendelijk alternatief voorhanden is.”*

Het Vlaams Regeerakkoord vermeldt tevens een verder inzetten op de problematiek: *“Het PFAS-actieplan en plan Zeer Zorgwekkende Stoffen worden omgezet in concrete acties om de veiligheid en gezondheid van de burgers te beschermen op een manier die ruimte blijft bieden aan de realisatie van industriële projecten. Daarbij zetten we in op een gebiedsspecifieke en kostenefficiënte risicogebaseerde aanpak, die een werkbaar evenwicht vormt tussen bescherming van mens en milieu, bescherming van strategische sectoren, milieuwinst en maatschappelijk verantwoorde uitgaven.”*

A. OVERWEGINGEN VANUIT HET OMGEVINGSBELEID

Op Europees niveau is het uitfaseringstraject reeds in gang gezet. Enkele landen, met name Duitsland, Denemarken, Nederland, Zweden en Noorwegen, hebben bij het Europees Agentschap voor Chemicaliën (ECHA) een restrictiedossier voor de groep van PFAS ingediend. België heeft zich hierbij aangesloten.

² [De Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers \(dekamer.be\)](https://dekamer.be) (Parlementair Document 56K0815)

³ [PFAS in gewasbeschermingsmiddelen: een stand van zaken](#). FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

⁴ [Regeerakkoord 2024-2029. Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen](#). Vlaamse regering (vlaanderen.be)

Het is belangrijk om over de resultaten van het wetenschappelijke werk en de expertise van ECHA te beschikken bij de uitfasering van PFAS, omdat hun wetenschappelijke commissies – voor Risicobeoordeling (RAC) en voor Sociaal-Economische Analyse (SEAC) – een grondige evaluatie uitvoeren van zowel de gezondheids- en milieurisico's als de economische en maatschappelijke impact van de voorgestelde beperkingen. Deze commissies verwerken duizenden reacties uit openbare consultaties en beoordelen sector per sector, zoals cosmetica, textiel, voedselverpakkingen en industriële toepassingen. Door deze systematische en transparante aanpak wordt gewaarborgd dat beleidsmaatregelen gebaseerd zijn op robuuste wetenschappelijke inzichten en dat de belangen van volksgezondheid, milieu en economie zorgvuldig worden afgewogen. De complexiteit en de schaal van het probleem vereisen een gecoördineerde aanpak op Europees niveau. Zo'n aanpak leidt tot een effectievere bescherming van het leefmilieu en een gelijk speelveld voor bedrijven. Het Vlaamse Gewest levert tijdig input in dit proces en stemt hierover af binnen het Belgische Comité REACH.

Het Vlaamse Gewest dringt erop aan om op Europees vlak snel stappen te zetten naar de uitfasering van producten en toepassingen die blijven bijdragen tot de PFAS-vervuiling (incl. TFA) van het milieu, onder andere van het water dat van belang is voor de drinkwaterproductie. Hieromtrent lopen reeds enkele trajecten op Europees niveau. Inzake drinkwater wordt in Vlaanderen in eerste instantie ingezet op een gebiedsgerichte aanpak die alle mogelijke bronnen in beschouwing neemt.

Ten eerste heeft de Europese Commissie de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA) verzocht om de gezondheidsreferentiewaarden voor TFA te herzien. TFA is onder meer een afbraakstof van PFAS-houdende gewasbeschermingsmiddelen. Voor deze herziening werkt EFSA samen met ECHA, dat verantwoordelijk is voor de classificatie op basis van de (gevaars)eigenschappen van TFA. Verder loopt er bij EFSA een bijkomende studie met betrekking tot PFAS (incl. TFA), pesticidemetabolieten, en Bisphenol A, waarbij de focus ligt op behandelingen- en zuiveringstechnologiën en de kosten die de verwijdering van deze stoffen met zich meebrengen. De voltooiing van deze studie zou volgens EFSA tegen het einde van dit jaar te verwachten vallen. Momenteel is het dus aangewezen om te wachten op de resultaten van het eerste mandaat aan EFSA. Tegelijk wordt er ook reeds gewerkt aan een tweede, verdergaand EFSA-mandaat over TFA. EFSA en ECHA zijn geconsulteerd over een eerste ontwerp, en de resultaten van dat proces worden na de zomer verwacht.

Daarenboven voorziet de Verordening 1107/2009, die het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen in de Europese Unie regelt, een continue, periodieke herevaluatie van de werkzame stoffen die in de EU toegelaten kunnen worden als gewasbeschermingsmiddel. Belangrijke leidraad hierbij is dat de werkzame stoffen steeds opnieuw geëvalueerd worden op basis van aangepaste, strengere criteria als gevolg van voortschrijdende wetenschappelijke inzichten en praktijkervaringen. Dit Europees proces heeft er toe geleid dat van reeds 4 van de 32 werkzame stoffen die door EFSA als PFAS aangeduid werden, de toelating ondertussen ingetrokken werd⁵. In België zijn momenteel van 29 van deze 32 werkzame stoffen gewasbeschermingsmiddelen erkend. Van één werkzame stof mogen de gewasbeschermingsmiddelen nog tot 11 december 2026 opgebruikt worden.

Er werd niet van alle werkzame stoffen die PFAS zijn, ook effectief aangetoond dat TFA wordt gevormd als metaboliet. Van flufenacet, tritosulfuron en flurtamone werd aangetoond dat TFA wordt gevormd in de bodem. De toelating van deze drie werkzame stoffen werd ondertussen ingetrokken door de EU. Gewasbeschermingsmiddelen op basis van tritosulfuron en flurtamone zijn reeds van de Belgische markt, voor producten op basis van flufenacet loopt een opgebruiktermijn tot 11 december 2026.

Het valt te verwachten dat TFA in meer of mindere mate ook wordt gevormd als metaboliet van nog andere toegelaten werkzame stoffen die PFAS zijn, maar om dat effectief te bevestigen zal bijkomend

⁵ Bron: [PFAS](#). Fytoweb.

onderzoek nodig zijn. De nodige studies moeten worden geleverd bij de aanvraag tot vernieuwing van de goedkeuring van deze werkzame stoffen.

Actie op Vlaams niveau

Het Vlaamse Gewest streeft ernaar actief bij te dragen aan het Europese PFAS-beleid en zet in op versterkte samenwerking met de andere gewesten, de federale en de internationale partners. Vlaanderen brengt PFAS-gerelateerde problematieken onder de aandacht van Belgische en Europese instanties, telkens wanneer afstemming op hoger niveau een meerwaarde biedt. Vlaanderen kaart de uitfasering van PFAS bij elke gelegenheid op Europees niveau aan.

Daarnaast ondersteunt het Agentschap Landbouw en Zeevisserij bijvoorbeeld de praktijkcentra door middel van een basistoelage om o.a. continu te onderzoeken welke alternatieve gewasbeschermingstechnieken en -middelen beschikbaar en economisch haalbaar zijn voor de verschillende gewassen waarin actueel gewasbeschermingsmiddelen ingezet worden waarvan de werkzame stof door de EU als PFAS beschouwd wordt.

Vlaanderen maakt ook werk van een strategisch plan inzake de bescherming van het drinkwater, met concrete acties per onttrekkingsgebied op basis van een risicobeoordeling, overeenkomstig de bepalingen van het drinkwaterbesluit. Onder andere een verbod op moeilijk verwijderbare stoffen (zoals bijvoorbeeld PFAS) maakt hier deel van uit. Vlaanderen onderzoekt hoe we dit het beste doen, waarbij we oog hebben voor de beschikbaarheid van alternatieven.

De vervuiler betaalt

Vanuit het principe dat 'de vervuiler betaalt' heeft de Vlaamse overheid, samen met de andere gewesten en met de federale regering, het initiatief genomen voor de ontwikkeling van een financieringsmechanisme, wat betreft mogelijkheden waarop de actoren betrokken in de productie- en gebruikscyclus kunnen worden verplicht om financieel bij te dragen aan de kost voor de aanpak van PFAS en zorgwekkende stoffen in het leefmilieu. Binnen de zogenaamde Uitgebreide Interministeriële Conferentie Leefmilieu (UICL) is een interfederale werkgroep opgericht om een dergelijk financieringsmechanisme uit te werken. Deze werkgroep wordt voorgezeten door de Vlaamse overheid, m.n. het Departement Omgeving en de OVAM. Na afstemming binnen de werkgroep, en bekrachtiging door de UICL, is een gezamenlijk gefinancierde studie naar een dergelijk financieringsmechanisme opgestart in maart 2025. Deze studie heeft een looptijd van 9 maanden en moet duidelijkheid bieden over de verschillende mogelijkheden waarop de betrokken actoren financieel kunnen bijdragen aan de kost voor de aanpak van PFAS en zeer zorgwekkende stoffen uit het leefmilieu. In het kader van deze studie zal ook een stakeholderoverleg plaatsvinden waarbij inzake dit mogelijk mechanisme zowel de potentieel begunstigten als de potentiële bijdragers aan bod zullen komen. Het is essentieel om bij verder beleid omtrent PFAS rekening te houden met de resultaten van deze studie en daartoe de mogelijkheden open te laten.

B. OVERWEGINGEN VANUIT HET BELEIDSVELD ECONOMIE & INNOVATIE

Zoals toegelicht, worden op Europees niveau stappen gezet met betrekking tot de uitfasering van PFAS. Een Europese aanpak is vanuit economisch en maatschappelijk opzicht aangewezen, waarbij ook de nodige kosten-batenafwegingen, een grondige onderbouwing van de normen, een realistische timing en een risicogebaseerde aanpak, worden meegenomen en gehonoreerd in het proces. Gelet op de complexiteit van de voorliggende problematiek, alsook de verregaande economische implicaties, is een geharmoniseerde aanpak over de lidstaten van de Europese Unie heen noodzakelijk om

ongewenste neveneffecten te voorkomen. Unilaterale nationale wetgeving dreigt de concurrentiekracht van de Belgische bedrijven te impacteren en een gelijk speelveld te ondergraven.

Wat evenwel cruciaal is, is de handhaving van de reeds bestaande regelgeving om het gelijk speelveld tussen onze bedrijven en deze van buiten de Europese Unie te garanderen.

Het Vlaams onderzoeks- en innovatieinstrumentarium leent zich tevens voor de ontwikkeling van alternatieven inclusief vertaalonderzoek en disseminatie van opgedane (wetenschappelijke) kennis bij de onderzoeksorganisaties via bijv. COOCK+.

3. CONCLUSIE

Samenvattend kan gesteld worden dat de Vlaamse Regering het belang van het terugdringen van PFAS en van de risico's van PFAS voor mens en milieu onderstreept. Daarbij is Europese samenwerking cruciaal. Gezien de schaal en de complexiteit van de problematiek is het noodzakelijk om over het studiewerk en de expertise van ECHA over deze thematiek te beschikken. Deze expertise is onontbeerlijk om te komen tot een beleid rond PFAS-houdende producten dat gedragen en werkbaar is, en het leefmilieu effectief beschermt. De Vlaamse Regering draagt daarom de voorkeur uit van een eengemaakte Europese oplossing en zet volop in op het lopende Europese traject.

Daarnaast zet het Vlaamse Gewest ook in op andere samenwerkingsvormen, onder andere door PFAS-problematieken steeds aan te kaarten op nationaal en Europees niveau, door onderzoek naar haalbare alternatieven te ondersteunen of via de lopende studie naar een gepast financieringsmechanisme. Naast het studiewerk van ECHA zijn ook de resultaten van laatstgenoemde studie cruciaal alvorens verder beleid rond PFAS-houdende producten uit te tekenen.

Inzake drinkwater wordt in eerste instantie ingezet op een gebiedsgerichte aanpak opdat de productie van drinkwater aan de strenge eisen voor de gezondheid kan blijven voldoen. Het is desalniettemin belangrijk dat er snel stappen worden gezet ten aanzien van middelen die bijdragen tot toenemende vervuiling van water en grondwater, bijvoorbeeld door PFAS in pesticiden en in industriële processen. Waar in de land- en tuinbouw kan overgeschakeld worden naar minder schadelijke alternatieven wordt vanuit het Vlaamse Gewest aangedrongen om op Europees en federaal vlak snel stappen te zetten naar de uitfasering van middelen die blijven bijdragen tot de PFAS-vervuiling (incl. TFA) van het milieu.. De evaluatiecriteria en -richtlijnen vastgelegd in Verordening 1107/2009 bieden hiertoe een wetenschappelijk gebaseerd en geharmoniseerd kader.

Het is belangrijk dat EFSA en ECHA hiertoe nauw samenwerken en hun activiteiten verder intensifiëren. We bevelen de leden van Commissie Energie, Leefmilieu en Klimaat van de Kamer van Volksvertegenwoordigers daarom aan de resultaten hiervan nauwgezet op te volgen en zich daardoor te laten informeren. Vanuit het Vlaamse Gewest hopen we dat dit snel leidt tot positieve resultaten voor het milieu en onze gezondheid.

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaamse minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS